

І. ЗВУКИ.

І. ЗВУЧНЯ І ПРАВОПИС.

25. Які звуки має українська мова, ми вже пізнали.

Колись було їх куди більше. Але ж бо українська мова стара, і в часом серед звуків позаходили великі зміни.

Багацько звуків попропадало зовсім (ѣ, ѥ), багато повитворювалося нових (ш, і, ї, ї)¹⁾, багато поперемінювало колишнє своє значіння (ѣ, ѥ, і, е)²⁾.

Сталося це все не нараз, а протягом довгих століть. Іще й тепер сям та там, по закутинах України, живуть деякі давні звуки, як не в первісному значінні (п. пр., у Бойків та Закарпатських Українців живе ѥ, там кажуть: „быѥ“), то в дуже зближеному до давнього (п. пр., двозвуки в Чернігівщині на місці нашого і з о або е, пор. „куйнь“ — замість „кінь“, „нїюс“ — замість „ніс“).

Був час, коли, може, всі Українці так балакали, та з **Звучня.** розвитком мови це позмінялось.

26. Як життя цілого народу, як його мова, так і звуки в мові мають свою історію.

¹⁾ Звук *и* витворився зі змішання *ѣ* й *і* (пор. наше: *ходити*, *риба* з московськ.: *хадѣть*, *рыба*), подібно як у південнослов'янських мовах оба ці звуки злилися в один, і то в *і*; про укр. *і* гл. §§ 50—57.

²⁾ Про *ѣ* гл. § 51; укр. *е* ствердло, як у південнослав. мовах.